

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola, Praha 3, Chelčického 43/2614

Chelčického 43/2614, 130 00 Praha 3

Identifikátor školy: 600 036 162

Termín konání inspekce: 9. – 12. prosinec 2003

Čj.:	01 2455/03-5153
Signatura:	oa3cx108

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve sledovaných předmětech 2. – 9. ročníku ve školním roce 2003/2004
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve sledovaných předmětech 2. – 9. ročníku ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve výběru tříd 2. – 9. ročníku ve sledovaných předmětech: český jazyk, matematika a navazující volitelný předmět, přírodověda, vlastivěda, chemie, přírodopis, dějepis, hudební výchova a praktické činnosti - k datu inspekce s přihlédnutím ke školnímu roku 2002/2003

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem školy je Městská část Praha 3 (Havlíčkovo nám. 9, 130 85 Praha 3). Příslušným orgánem státní správy je Magistrát hlavního města Prahy, odbor školství (Učňovská 1/100, 190 00 Praha 9).

Základní škola je příspěvkovou organizací, sdružuje školní družinu a školní jídelnu. Dle zahajovacích výkazů nepřesahují počty žáků maximální povolené kapacity uvedené v Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Škola realizuje vzdělávací program *Základní škola* čj. 16 847/96-2. V letošním školním roce má dle stavu k 30. září celkem 28 tříd se 562 žáky. Kromě běžných 24 tříd má na 1. stupni 4 specializované pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Personální podmínky ve sledovaných předmětech dle vyhlášky MŠMT č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců

Název předmětu	Počet vyučujících učitelů				
	OPZ	OZ	PZ	N	Σ
Český jazyk a literatura (6. – 9. ročník)	4			2	6
Matematika (3. – 9. ročník)	15			2	17
Přírodověda (4. – 5. ročník)	7			1	8
Vlastivěda (4. – 5. ročník)	7			1	8
Chemie (8. – 9. ročník)	1				1
Přírodopis (6. – 9. ročník)	3				3
Dějepis (6. – 9. ročník)	1		2	1	4
Hudební výchova (2. – 9. ročník)	10			5	15
Praktické činnosti (6. – 9. ročník)	1		3	1	5

OPZ - odborná a pedagogická způsobilost, OZ - odborná způsobilost, PZ - pedagogická způsobilost, N - bez odborné a pedagogické způsobilosti

Skupina učitelů sledovaných předmětů je z hlediska věkové struktury poměrně vyvážená, jsou v ní zastoupeni starší i mladší pedagogové, včetně mužů.

Eventuální absence požadované OPZ nemá většinou negativní vliv na kvalitu vyučování. Podstatné je zejména působení pedagogů s vhodnými osobnostními dispozicemi a využívání jejich zkušeností, volba a realizace vyučovacích metod, schopnost účinně komunikovat se žáky a stimulovat je k aktivní účasti ve výuce. Skladba úvazků vzhledem ke kvalifikovanosti a zkušenostem vyučujících je optimální.

Výchovná poradkyně splňuje kvalifikační předpoklady včetně požadované délky pedagogické praxe.

Ředitel školy realizuje postupně svou dlouhodobou koncepci, ze které vychází při sestavování velmi podrobného ročního plánu. Ten obsahuje promyšlené konkrétní úkoly pro jednotlivé úseky školy, a to nejen pro strážce organizační - zabývá se i oblastí vzdělávací a výchovné práce, včetně činnosti metodických orgánů, organizováním a účastí v soutěžích atp. Je časově strukturovaný a stanoví pracovníkům jednoznačně zodpovědnosti. Jeho součástí je mimo jiné také plán kontrolní a hospitační činnosti. Aktuální týdenní plány vycházejí z ročního plánu.

Účelný přenos informací mezi vedením školy a zaměstnanci je zajišťován obvyklým způsobem (prostřednictvím nástěnek, školním rozhlasem, při plánovaných pedagogických a provozních poradách i na poradách, konaných dle potřeby, apod.).

Celkové organizační zajištění činnosti a provozu školy vychází z funkčního organizačního řádu. Ten určuje kompetence, zastupitelnost, zodpovědnosti ředitele, jeho zástupců a ostatních pracovníků. Na něj navazují účelně další řády, např. školní řád, provozní řády učeben. Úkoly pro jednotlivé úseky jsou vhodně rozdělené. Ustavené metodické orgány (metodické sdružení pro 1. stupeň a předmětové komise pro jednotlivé předměty, případně pro skupiny předmětů) se vhodně orientují nejen na plánování učiva a organizaci výuky, ale i na sledování a hodnocení jejích výsledků, eventuálně provádějí potřebná korekční opatření. Účinně se zabývají i vzděláváním učitelů v oblasti alternativních metod a forem práce (ukázkové hodiny) a přípravou žáků k účasti v odborných soutěžích. Tím získávají zpětnou vazbu o jejich úspěšnosti. Pedagogická rada je funkčním poradním orgánem, jednání se týkají především hodnocení prospěchu a chování žáků, organizačních a provozních záležitostí.

Participativní demokratický styl řízení vytváří všem pracovníkům příznivé podmínky k práci. Metodické orgány spolu s vedením školy poskytují metodickou pomoc začínajícím, nekvalifikovaným nebo méně zkušeným kolegům. Motivační charakter mají zejména společné hospitace skupiny učitelů s následným rozbohem a diskusí.

Metodická a promyšlená kontrolní činnost vedení školy je zahrnuta v ročním plánu práce školy. Podpůrná dokumentace hospitační činnosti je jedním z podkladů k pedagogickému řízení vyučovacího procesu a hodnocení pracovníků. Při rozboru společných hospitací s inspekcí hodnotilo vedení školy práci jednotlivých učitelů kompetentně a taktně. Pozitivně je motivovalo a formulovalo konkrétní závěry i doporučení.

Při stanovení úvazku jednotlivých učitelů využívá ředitel efektivně personálních zdrojů.

Přehled dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků obsahuje výroční zpráva. Aktuálně převažovalo základní školení počítačové gramotnosti. I další vzdělávací aktivity se orientovaly k současným i perspektivním potřebám školy: doplňování (obor vychovatelství) nebo rozšíření (prevence sociálně-patologických jevů, oblast výchovného poradenství) vzdělání, zdravotní kurs, semináře k problematice specializovaných tříd a školní družiny. Zájem učitelů podporuje vedení školy organizačně i materiálně.

Personální podmínky jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Školní budova je umístěna v parku poblíž rušné křižovatky na Žižkově. Pro realizaci výchovně-vzdělávacího procesu má vhodné prostorové podmínky. Vzhledem k počtu dětí a realizovaným aktivitám disponuje dostatkem učeben (32), některé jsou zařízené jako odborné (fyzika, chemie-přírodopis, informatika, školní dílna, pracovna keramiky). Dílčí rozvrhy dokládají jejich efektivní využití. K dispozici jsou kromě dvou tělocvičen také dvě nově zrekonstruovaná školní víceúčelová hřiště a nafukovací hala, která stojí v bezprostřední blízkosti školy. Ta je majetkem obce, škola ji využívá v dopoledních hodinách, má smlouvu o bezplatném pronájmu.

Učitelé mají pracovní zázemí zejména v kabinetech umístěných u pracoven. V nich se také soustřeďují pomůcky a didaktická technika.

Většina sledované výuky byla realizována v kmenových třídách. Třídy na 1. stupni mají přiměřenou velikost, která zpravidla umožňuje i činnost mimo lavice. Jsou vybaveny standardním novým nábytkem, didaktickou technikou a nástěnnými didaktickými obrazy. Na výzdobě se podílejí také žáci. Prostory, zejména na 1. stupni, jsou čisté a vyzdobené výtvarnými pracemi žáků a přírodovědnými výstavkami. Vystavování přírodnin má ve škole tradici, přírodniny jsou doplněny odbornými názvy a slouží i pro žáky 2. stupně.

Běžné třídy na 2. stupni mají starý, zčásti hodně opotřebovaný nábytek. Jejich vzhled je ovlivněn i oprýskaným lakem na dveřích, zárubních a zdech. Není v nich didaktická technika. Také odborné učebny jsou většinou vybavené starším zařízením. Výjimkou je moderně zařízená pracovna fyziky. Učebna chemie má rozvod plynu, video a probíhá v ní i výuka přírodopisu 7. a 9. ročníku. Ostatní ročníky se učí přírodopis v běžných třídách. Pro laboratorní práce je určena klasicky zařízená laboratoř s rozvodem plynu a vody do laboratorních stolů. Zázemím pro praktické činnosti jsou dílna a počítačová pracovna. Starších počítačů je relativní dostatek (15 stanic propojených v síti a výkonnější učitelský počítač, napojený na zpětný projektor). Škola má připravenou síť pro druhou počítačovou pracovnu, ale nebyla zařazena mezi školy, které v roce 2002 dostaly počítače.

Materiální vybavení pro většinu sledovaných předmětů nedoznalo od předchozí inspekce až na nečetné přírůstky podstatnějších změn. Značná část inventáře je již opotřebovaná a zčásti zastaralá; doplňuje se s ohledem na malé finanční možnosti školy. Stávající pomůcky jsou většinou ještě využitelné, ale jejich postupná obnova je žádoucí.

Učebnice používané k výuce celkově vyhovují zvolenému vzdělávacímu programu, často jsou doplněny pracovními sešity a materiály, které připravují vyučující.

Pro specializované třídy a integrované žáky jsou k dispozici speciální pomůcky (např. tzv. bzučáky apod.), speciální učebnice a texty i vhodný výukový software. Řadu pomůcek i dalších materiálů připravují žákům i učitelky.

Vedení školy v rámci kontrolní činnosti pravidelně sleduje využívání materiálních zdrojů ve výuce, na případná negativní zjištění upozorňuje pracovníky při rozbořech hospitací. Škola umožňuje veřejnosti používat své materiálně-technické zázemí, např. hřiště, tělocvičny, učebny a další prostory, většinou formou pronájmu. Ředitel školy má promyšlenou koncepci zlepšování materiálně-technických podmínek, výrazně limitujícím faktorem jsou ovšem přidělované finanční prostředky.

Materiálně-technické podmínky jsou dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací program

Škola realizuje vzdělávací program *Základní škola*. Týdenní časové dotace ve sledovaných předmětech korespondují s učebními plány. Sledované vyučování respektuje platné osnovy včetně návaznosti na učivo minulého školního roku.

Rozvrh hodin a reálná výuka jsou v souladu s učebním plánem. *Povinná dokumentace* (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy atd.) je řádně vedena a *průkazně* dokládá průběh vzdělávání i aktuální stav žáků ve třídách. Dílčím negativem jsou někdy málo konkrétní zápisy o probíraném učivu v třídních knihách. Zjištěným pozitivem jsou pochvaly žáků zaznamenávané v katalogových listech.

Individuální vzdělávací programy pro integrované žáky zpracovali učitelé ve spolupráci s výchovnou poradkyní a pedagogicko-psychologickou poradnou. Obdobným způsobem pracuje metodické sdružení specializovaných tříd, které také koordinuje své specifické tematické plány s běžnými paralelními třídami. Plánování plní svůj účel, má velmi dobrou úroveň.

Vyučování je v souladu s učebními dokumenty zvoleného vzdělávacího programu.

Kontrola naplňování učebního plánu a osnov je zřejmá z vnitřní dokumentace vedení školy. Zvolený systém je vhodný, kontrolou plnění osnov se zabývají důsledně kromě vedení školy také metodické orgány.

Systém kontroly je účinný.

Rozvrh hodin je sestaven kvalitně, respektuje zásady psychohygieny. Vhodně zpracovaný *školní řád* je podrobný, precizuje všeobecná ustanovení pro žáky i povinnosti pracovníků a zohledňuje dosavadní praxi školy.

O průběhu a výsledcích vzdělávání žáků jsou rodiče informováni prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách a při osobních konzultacích. Četnost klasifikace v žákovských knížkách je přiměřená aktuálnímu období školního roku. Vypovídací hodnotu jednotlivých známek doplňuje souhrnné čtvrtletní hodnocení. Kromě informační nástěnky je rodičům i širší veřejnosti určena webová stránka školy. Škola poskytuje informace v souladu s platnou legislativou.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovná poradkyně si z vlastní iniciativy rozšiřuje kvalifikaci dalším studiem i absolvováním jednotlivých vzdělávacích aktivit. V náplni její práce je především péče o žáky s vývojovými poruchami učení a poruchami chování, aktivní účast při tvorbě individuálních plánů pro integrované žáky, prevence sociálně-patologických jevů, spolupráce s drogovou preventivou, poradenství pro žáky i rodiče při volbě další vzdělávací cesty, konzultace pedagogicko-psychologické problematiky s učiteli, spolupráce při řešení všech závažnějších výchovných problémů (šikana, agresivita, atd.). Pravidelně spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou a dalšími institucemi, organizuje vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky, soutěže a besedy pro žáky orientované zejména k prevenci negativních jevů a k profesní orientaci. Podílí se na výzkumu problematiky výchovy mládeže a na vytváření i realizaci grantů v oblasti protidrogové prevence. Má na starosti „schránku důvěry“.

Podstatným faktorem činnosti výchovné poradkyně je její vlastní zájem, iniciativa a entuziasmus. Ve své funkci získala neformální autoritu a respekt.

Výchovné poradenství významně přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyku a literatuře

Celoroční i aktuální plánování výuky v rámci předmětové komise je promyšlené, sleduje specifické výchovně-vzdělávací cíle předmětu, zahrnuje mezipředmětové vztahy, organizaci vyučování, hodnocení a klasifikaci. Individuální časově-tematické plány učitelů mají rozdílnou úroveň. Stanovené cíle jsou přiměřené aktuálnímu stavu jednotlivých tříd. Sledované vyučování respektovalo individuální vzdělávací potřeby např. integrovaných žáků nebo cizinců; existovala zřejmá tematická návaznost na předcházející učivo.

Eventuální absence způsobilosti měla na kvalitu vyučování pouze zanedbatelný vliv. Jednotlivé učitelky se individuálně lišily ve stylu a metodách práce i v pojetí předmětu. Výuka byla odborně správná, předávané poznatky v jejich podání systematicky strukturované, srozumitelné a věcně správné.

Úprava učeben byla vzhledem k činnostem a cílům výuky funkční, jejich vzhled byl však v některých případech méně esteticky podnětný. Kromě sešitů a učebnic měli žáci k dispozici připravené pracovní listy a odbornou literaturu.

Frontální vyučování (řízený rozhovor, dialog, problémové otázky) bylo obvykle účelným opakovacím i motivačním úvodem. Vycházelo především ze zopakování mluvnických pouček a definic, které se teprve následně aplikovaly a procvičovaly na konkrétním jazykovém materiálu čerpaném z učebnice nebo z pracovních listů. Žáci běžně pracovali ve skupinách i samostatně. Mnozí projevíli velmi dobré vědomosti. Struktura vyučovacích celků podporovala psychohygienu vyučování (střídání činností, relaxační momenty, prvek hry), napomáhala aktivnímu osvojování vědomostí a dovedností. Improvizované mluvní cvičení a prezentace týmové práce (mluvčí skupin) stimulovaly rozvoj vyjadřovacích schopností.

Nedostatkem části výuky byl výhradně frontální charakter s výraznou převahou činnosti učitele a její stereotypní, ale i nevyvážená struktura, která žákům přisuzovala roli pasivních účastníků.

Účinná pozitivní motivace vycházela především z obsahu učiva a vlastního zájmu žáků dané úkoly dobře zvládnout. Zčásti ji také výrazně podpořily aktivizující metody a formy výuky.

Styl vyučování formoval žáky k logickému myšlení a přesnému vyjadřování, ale ne vždy jim poskytl optimální podmínky k jejich vlastní iniciativě a rozvoji komunikačních dovedností. Jsou zvyklí komunikovat s učitelkami a reagovat na jejich podněty. Jejich vlídný a vstřícný přístup opětovali korektním chováním. Ale jen některé zvolené činnosti iniciovaly i vzájemnou komunikaci mezi žáky.

Motivační hodnocení, pochvalné i kritické, bylo obvykle součástí výuky. Zavedený průběžný systém byl v některých případech účinným motivačním faktorem. Někdy zůstaly nevyužity možnosti sebehodnocení, vzájemného hodnocení dětí i klasifikace. Její četnost zaznamenaná v žakovských knížkách byla přiměřená uplynulé části školního roku, převládají v ní však známky z písemných projevů.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyku a literatuře jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a ve volitelném předmětu technické kreslení

Stanovené výukové cíle byly reálné, odpovídaly aktuálnímu stavu tříd a byly průběžně konkretizovány. Probírané učivo navazovalo na předcházející. Příprava všech pedagogů na vyučování byla většinou důkladná. Individuální vzdělávací potřeby žáků byly v převažující míře plně respektovány. Dlouhodobé plánování prostřednictvím podrobně zpracovaných časově-tematických plánů je kvalitní. Plně respektují účelné střídání aritmetického (algebraického) a geometrického učiva. Na povinnou výuku vhodně navazuje volitelný předmět technické kreslení v 9. ročníku.

Úroveň výuky kladně ovlivňují zkušené učitelky, které si osvojily účelné střídání různých metod a forem práce. Dílčí rezervy v této oblasti se projevily pouze v práci kvalifikovaného učitele, který se v tomto školním roce vrátil do školství po delší pauze. Odborná erudice všech sledovaných pedagogů, ve značné míře i jejich vlastní zanícení, často i mimořádná schopnost vhodně komunikovat s dětmi výrazně působily na celkovou úspěšnost vzdělávání.

Vyučování probíhalo v kmenových třídách, které většinou neobsahovaly přímé podněty k výuce. Kromě běžných pomůcek (učebnice, sešity) bylo někdy vhodně využito, vzhledem k charakteru učiva, karet s čísly, rýsovacího náčiní, barevných kříd, šablon s technickým písmem, modelu krychle atp. K případnému časovému zefektivnění výuky (např. k zadání desetiminutovky) nebyla využita didaktická technika.

Frontální výuka byla někdy kombinována s prací ve dvojicích, případně ve skupinách, a to zejména na 1. stupni. Při opakování, procvičování i při probírání nového učiva, vyučující často dbali na jeho aplikaci. Již získané poznatky účelně rozšiřovali o nové, zřetelná byla často i tzv. práce s chybou. Vhodné střídání metod i forem práce většinou žákům umožňovalo aktivní přístup k osvojování vědomostí. Pouze ojediněle byly zvolené formy a postupy stereotypní. V případě počínající únavy žáků a možného poklesu jejich zájmu, byla v některých hodinách zařazena diskuse, nadstandardně organizovaná relaxační chvilka nebo aktivizující soutěž. Velmi účinné bylo mimo jiné porovnávání vlastností rovinných útvarů či hledání učitelkou úmyslně prováděných chyb při technickém kreslení (např. druhy čar). Školní práce v sešitech mají převážně standardní úroveň. Zadávané domácí úkoly byly přiměřené svým obsahem i rozsahem.

Motivace se často prolínala nenásilně celou vyučovací jednotkou. Vyučující účelně využívali vědomostí a zkušeností žáků, funkčně opakovali pojmy, někdy formou rozcvičky nebo soutěže, ke zvýšení aktivity děti přiměřeně chválili. Při technickém kreslení bylo jednoznačné, že žáci pochopili význam kvalitního rýsování (např. strojní součást).

Při vyučování panovala obvykle příznivá pracovní atmosféra, navozená vstřícným a klidným vystupováním pedagogů. Žáci byli převážně schopni komunikovat s využitím správné terminologie, jejich dovednosti pozitivně ovlivňovaly fundovaně vedené rozborů úloh a účelné užívání specifických zápisů. Se značnou mírou úspěšnosti je vyučující povzbuzovali k vyjádření názorů. Vzájemný respekt a tolerance byly zřejmé ve většině sledované výuky.

Většina vyučujících vedla žáky k sebereflexi, někdy i ke vzájemnému hodnocení. V závěru jednotlivých hodin pouze výjimečně chybělo celkové shrnutí a konkrétní zhodnocení, někdy i s oceněním jednotlivců. Výsledky vzdělávání zjišťují pedagogové hlavně písemnou formou, chyby řádně analyzují. Frekvence známek v žákovských knížkách je přiměřená, zápisy mají převážně vhodnou vypovídací hodnotu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a ve volitelném předmětu technické kreslení jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědných předmětech (přírodověda, chemie, přírodopis)

Výukové cíle všech sledovaných hodin vycházely z tematických plánů, navazovaly na předcházející učivo a zohledňovaly aktuální stav žákovských vědomostí. Dlouhodobé plánování jednotlivých učitelů souvisí s kvalitní prací předmětových komisí. Ty se zabývají mimo jiné i užíváním nových metod a forem práce a přípravou žáků na odborné soutěže (biologická a chemická olympiáda). Součástí bezprostřední přípravy hodin byla i příprava názorných pomůcek, zápisů na tabuli a alternativních zdrojů informací.

Vyučování realizovali většinou pedagogové s OPZ, výjimkou byla jedna učitelka přírodovědy. Kvalitu vzdělávání to neovlivnilo, prezentovaná fakta byla ve značné míře věcně a odborně správná.

Vzdělávání probíhalo na 1. stupni v účelně uspořádaných kmenových třídách vybavených názornými pomůckami i audiovizuální technikou. Na 2. stupni, s výjimkou odborné učebny chemie, většinou trvalé podněty k výuce chybí. Ve všech předmětech využívali pedagogové pomůcky z kabinetních sbírek (demonstrace, frontální žákovská pozorování) i alternativní zdroje informací. Didaktická technika byla zařazena pouze v jedné hodině, i když by její využití v několika dalších bylo vhodné.

Sledované hodiny měly tradiční členění, byly strukturované do sledu různých činností. Hlavnímu tématu hodiny byl vždy věnován dostatečný prostor. Pozitivem byly různé formy opakování a procvičování učiva, častá individuální i skupinová žákovská práce při pozorováních, úkoly řešené ve dvojicích i ve větších skupinách. Vyučování bylo vedeno převážně tak, aby žáci sami objevovali poznatky. To často umožňoval i vhodný výběr pomůcek, zejména přírodnin, tabulí a atlasů. Náročnost otázek odpovídala znalostem a věku žáků. Aktivita žáků i jejich znalosti byly převážně nadprůměrné. Výklad učiva, při němž byly vhodně využity mezipředmětové vztahy a ekologické souvislosti, byl srozumitelný a odpovídal věku. Pouze výjimečně se objevily drobné odborné nepřesnosti. Zápisy do žákovských sešitů byly obvykle přiměřeně dlouhé, většinou s účastí žáků na jejich tvorbě a spojené s opakováním. V závěru jen zřídka chybělo shrnutí. Negativem některých hodin bylo náročné tempo bez relaxačních možností, někdy se zadáváním úkolů po jejich ukončení.

Úvodní motivace se většinou neomezovala jen na seznámení s cílem hodiny. Objevily se vhodná ukázka modelu přírodniny, tematicky navozený problém, někdy i píseň. V průběhu byly často motivačními prvky problémové otázky, pozorování látek a přírodnin, i účelně volené příklady z denního života. Výuka přírodovědných předmětů probíhala vždy v příjemné atmosféře. Jednání vyučujících bylo přiměřené věku žáků. Přirozená autorita učitelů umožňovala pracovat v prostředí vzájemné důvěry a tolerance. Rozvoj komunikativních dovedností žáků byl podpořen využíváním skupinové práce a při řešení problémových otázek. Vyučující podněcují žáky 2. stupně k úspěšné účasti v přírodovědných olympiádách.

Hodnocení žákovské práce probíhalo v průběhu všech hodin, adresné bylo hlavně při klasifikačním opakování, při rozborech prověrek a při samostatné práci dvojic a větších skupin. Při klasifikačním zkoušení pedagogové vždy prováděli veřejné hodnocení, v zadání otázek i v hodnocení byl zřetelný individuální přístup k žákům. Učitelé málo využívali možností vzájemného hodnocení a sebehodnocení žáků. V závěru jen výjimečně nezhodnotili práci v hodině.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědě, chemii a přírodopisu jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve vlastivědě a v dějepisu

Celoroční i aktuální plánování výuky je promyšlené a propracované, sleduje specifické výchovně-vzdělávací cíle předmětu, zahrnuje v širším spektru mezipředmětové vztahy.

Stanovené cíle jsou přiměřené aktuálnímu stavu jednotlivých tříd a dařilo se je naplňovat. Vlastní příprava sledované výuky byla pečlivá a svědomitá, učivo navazovalo na předchozí témata.

Absence požadované odbornosti nebo kvalifikace měla pouze minimální vliv na kvalitu vyučování. O ní rozhodovaly především odborná erudice, míra vlastního entuziasmu a empatie i schopnost učitelů komunikovat s dětmi. Poznatky jim předávají srozumitelně a věcně správně, i když ne vždy zcela optimálně uspořádané.

Učebny na 1. stupni jsou esteticky a účelně upravené (obrazy, mapy, tematické reprodukce a fotografie, výtvarné práce dětí) vzhledem k vyučovaným předmětům, vzhled učeben na 2. stupni byl celkově méně inspirativní, mnohdy až strohý. Ve sledovaném vyučování se kromě učebnic a sešitů efektivně využívaly zeměpisné i historické mapy, pracovní listy i vlastní pomůcky učitelů.

Zásadním pozitivem sledovaného vyučování bylo propojování učiva v širších mezipředmětových vztazích (vlastivěda, literatura, exkurze, znalosti získané mimo školu), zdůrazňování vzájemných souvislostí historických jevů, jejich příčin a důsledků.

Ve vlastivědě se účinně uplatnila skupinová práce, zaměřená i na rozvoj dovedností, tvořivosti a na podporu vzájemné kooperace dětí. Heuristický rozhovor v dějepisu tvořil promyšlený sled problémových otázek propojených doplňujícím informačním výkladem. V kontinuálním sledu otázek a odpovědí měli žáci dostatek možnosti projevit vlastní aktivitu a schopnost logického myšlení. Jejich převážně dobré znalosti vycházely zejména ze systematicky osvojeného předchozího učiva.

Dílním nedostatkem byla nadměrná závislost na textu používané učebnice, která ubírala předkládanému učivu na konkrétnosti i na zajímavosti. Z časových důvodů někdy chyběly shrnutí a závěr vyučovacího celku.

Pozitivní motivace vycházela především z obsahu učiva i z vlastního zájmu dětí, který výuka sice zčásti předpokládala, ale zároveň též aktivně stimulovala. Přispíval k ní celkový styl výuky, který jim poskytoval příležitost k prezentaci vlastního názoru a ke vzájemné komunikaci. Rovněž podporoval rozvoj komunikačních dovedností.

Spolupráce mezi učiteli a žáky je účinná, vzájemná komunikace je založena na společně utvářených a dodržovaných pravidlech jednání. Zejména na 1. stupni je význačným pozitivem přirozená autorita a partnerské jednání, které dětem umožňují pracovat v atmosféře důvěry a přiměřené tolerance.

Různé formy hodnocení byly organickou součástí sledovaného vyučování. Učitelé hodnotili věcně a objektivně, vždy s motivačním zřetelem. Klasifikace je přiměřená a zohledňuje individuální schopnosti žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve vlastivědě a v dějepisu jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hudební výchově

Výukové cíle jednotlivých hodin byly obvykle reálné a odpovídaly aktuálnímu stavu tříd. Jejich konkretizace byla většinou zřejmá. Dlouhodobé plánování je zabezpečeno ročními plány s časovým rozvržením a s tematickou návazností. Vyučující převážně respektovaly individuální vzdělávací potřeby žáků. Jejich aktuální příprava na sledovanou výuku byla zodpovědná, na 2. stupni ale byla částečně opomíjena nabídka činností k rozvoji přirozených schopností žáků.

Z učitelů, které realizovaly sledované vyučování, jedna nesplňuje podmínky OPZ. Vzhledem k osobnostním a odborným předpokladům, ovlivnila absence kvalifikace pouze částečně

kvalitu vzdělávání. Dílčí nedostatky se projeví zejména v organizační struktuře hodiny. Další vyučující vykazovaly nadprůměrnou schopnost rozvíjet všestranně hudebnost žáků.

Výuka probíhala v kmenových třídách, v jedné třídě na 1. stupni bylo k doprovodu zpěvu užíváno málo funkční pianino (rozladěné). V ostatních hrála učitelka často na kvalitní přenosný klávesový nástroj, případně na kytaru. Ojedinelá absence doprovodného nástroje kvalitu dětského zpěvu neovlivnila. V malé míře byly využívány učebnice, ty chybí pro žáky na 2. stupni, jsou nahrazovány namnoženými texty a zpěvníky *Já, písnička*. Většinou byly používány nástroje orffovského instrumentáře, knižní a obrazový materiál, poslechové skladby a přenosný přehrávač.

Frontální výuka se (hlavně na 1. stupni) často střídala s činnostmi žáků ve skupinách nebo s jejich individuálními hudebními či pohybovými projevy. Méně vhodné uspořádání jednotlivých činností bylo patrné ve vyšších třídách. V převažující míře byli však všichni žáci vedeni k vědomému rozvíjení hudební představitosti, citlivému vnímání hudby a někdy i k obohacování znalostí z hudební nauky. Zejména na 1. stupni byly účelně zařazené např. jazykolamy, rytmická cvičení, případně tanečky. Užívání jednoduchých nástrojů s možností improvizace efektivně ovlivňovalo průběh vzdělávání. Někdy ale byla částečně zanedbána hlasová cvičení. Zpěv mladších i starších žáků s častým nástrojovým doprovodem celkově odpovídal věkovým zvláštěm, výjimkou bylo ojedinelé zanedbání hlasové hygieny u starších žáků. Všichni ale zpívali se značnou chutí, mladší byli spontánnější.

Četná motivace podporovala převážně úspěšně úroveň vzdělávání. Využívání znalostí a zkušeností žáků vedlo, zejména v nižších ročnících, k výrazné snaze o co nejlepší společnou činnost. Hudebnost se tak rozvíjela přirozeným způsobem, žáci měli mimo jiné možnost také vyjadřovat své pocity z poslechu. Často působil podnětně i kvalitní hudební projev učitelek. V průběhu vyučování bylo zjevné, že se jim většinou podařilo získat zájem žáků o předmět.

Při vyučování převažovala příznivá atmosféra, žáci byli obvykle povzbuzováni způsoby přiměřenými jejich věku. Pravidla komunikace byla zřetelná, vzájemná tolerance se zpravidla odrážela v respektování názorů při diskusích a při hudebních projevech jednotlivců.

Průběžné hodnocení bylo převážně pozitivní, obvykle spočívalo v pochvalných výrocích, na které mladší žáci reagovali s přiměřenou spontánností (někdy i potleskem). Všichni byli vedeni k sebekontrolě, občas se uplatnilo i jejich vzájemné hodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu hudební výchova jsou velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v praktických činnostech

Aktuální příprava vyučujících odpovídala stanoveným cílům, učivo navazovalo na předcházející. Pedagogové vhodně zařadili do tematických plánů ty okruhy, pro které jsou ve škole materiální a prostorové podmínky, a které odpovídají jejich možnostem (práce s počítačem, pěstičství, práce s technickými materiály, provoz a údržba domácnosti, příprava pokrmů a svět práce). Okruh *práce s počítačem* je promyšleně propojen v návaznosti na plán volitelného předmětu informatika. Dílčím negativem témat *pěstičství* a *provoz a údržba domácnosti* je zaměření vzdělávání spíše na teorii než na tvorbu specifických dovedností.

Z pedagogů, kteří realizovali sledovanou výuku, byla jedna učitelka bez OPZ. Absence kvalifikace se v její práci negativně neprojevila.

Při vyučování bylo používáno přiměřené množství počítačů, dílenského nářadí a materiálu, v jedné hodině bylo využito video.

Při sledovaném vyučování se zaměřovali pedagogové na specifiku předmětu, ale pouze v 6. ročníku je předmět vyučován ve dvou skupinách. Ve školní dílně se žáci učili dovednostem opracování dřeva, v počítačové pracovně probíhal nácvik dovedností práce s myší, při pěstičství žáci i aranžovali a vážali okrasné rostliny, v provozu a vedení

domácnosti vybírali vhodné osvětlení pro jednotlivé části bytu a v tématu svět práce se seznamovali s různými řemesly. Žáci pracovali individuálně (dílna, počítačová pracovna), nebo ve skupinách (pěstitelství, provoz a údržba domácnosti). Při práci jednotlivců respektovali vyučující jejich individuální tempo.

Pedagogové dokázali většinou svým přístupem, volbou metod a zajištěním vhodného materiálu žáky vhodně motivovat k činnostem (nedařilo se to při provozu a vedení domácnosti). Žáci ve skupinách spolupracovali a pomáhali si, vyučující jejich práci sledovali.

V hodinách převládala převážně příjemná atmosféra. Navozovalo ji vstřícné a klidné vystupování vyučujících a jejich přátelský vztah k žákům. Komunikace mezi nimi a žáky byla nadprůměrná, rovněž mezi dětmi.

Učitelé využívali k hodnocení práce zejména průběžné posouzení, kdy žáky chválili, upozorňovali je na chyby a radili jim, jak je odstranit. V závěru hodin užili celkového zhodnocení jen výjimečně.

Průběh a výsledky vzdělávání v praktických činnostech jsou velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Předmětové komise vymezily ve svém programu činnosti v různé míře evaluační kritéria: naplňování časově-tematických plánů, výsledky srovnávacích kontrolních prací, průběžné výsledky klasifikačního hodnocení, úspěšnost žáků v přijímacím řízení, hodnocení práce jednotlivých učitelů i předmětové komise jako celku. Vyhodnocování stanovených kritérií dokládají zápisy komisí. Nedílnou součástí jejich práce je také kvalitní příprava žáků k účasti v olympiádách (např. český jazyk, matematika, chemie) a v dalších soutěžích (např. malá kopaná, stolní tenis), ve kterých škola dosahuje výrazných úspěchů v rámci obvodu. Vedení školy se sice průběžně zabývá vnitřní evaluací školy, celkový systém ale není zpracován v písemné podobě, částečně je zřejmý z výroční zprávy o činnosti.

Průběh vzdělávání a výchovy má celkově velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol a zřizovací listina

Zřizovací listina je v souladu s Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Specializované třídy

V 2. – 5. ročníku jsou zřízeny specializované třídy (II. – V.D) pro žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a poruchami chování. Na doporučení pedagogicko-psychologické poradny jsou žáci zařazeni do specializovaných tříd s malým počtem žáků, kde s nimi pracují speciální pedagogové. Od 6. ročníku jsou tito žáci integrováni v běžných třídách a mají své individuální učební plány.

Metodické sdružení specializovaných tříd pravidelně konzultuje vzdělávací a výchovné problémy žáků, zabývá se didaktickými záležitostmi a efektivním využíváním vhodných pomůcek, absolvuje vzdělávací semináře. Spolupracuje s metodickým sdružením paralelních tříd při plánování výuky i s učiteli na 2. stupni při integraci žáků od 6. ročníku. Poradna pro žáky se specifickými poruchami učení pomáhá i dětem jiných škol.

Specializované třídy včetně poradenství plní ve výchově a vzdělávání významnou roli přesahující rámec jedné školy.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Realizovala se tematicky zaměřená inspekce *Výchova a vzdělávání k lidským právům a toleranci*. Její výsledky budou zpracovány v celostátním měřítku a zveřejněny v souhrnné zprávě.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané Školským úřadem Praha 3 pod Č. j. 20/99-ORSO s účinností od 1. října 1999
2. Zřizovací listina vydaná usnesením zastupitelstva Městské části Praha 3 č. 283 ze dne 26. června 2001
3. Jmenování do funkce ředitele základní školy vydané Školským úřadem Praha 3 dne 15. listopadu 1995 s účinností od 1. ledna 1996 (včetně Záznamu z periodického hodnocení dne 1. června 1998)
4. Jmenování statutárního zástupce ředitele ze dne 1. ledna 1996
5. Podkladová inspekční dokumentace
6. Povinná dokumentace školy ve smyslu § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vztahující se k dílčímu hodnocení činnosti školy: třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, záznamy z pedagogické rady, školní řád, rozvrh hodin
7. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
8. Vnitřní dokumentace vedení školy, metodických orgánů a výchovného poradce
9. Výběr žákovských písemností – sešity, písemné práce, žákovské knížky
10. Statistické výkazy Škol (MŠMT) o základní škole V3-01 a V3a-01 o speciálních školách a specializovaných třídách podle stavu k 30. září 2003
11. Personální dokumentace vybraných pedagogických zaměstnanců školy – dle předmětu inspekce
12. Hospitační záznamy ČŠI
13. Zápis z jednání o zjištěných skutečnostech ze dne 12. prosince 2003
14. Inspekční zpráva Čj. 014 28/01-2181, signatura ka3cu110, ze dne 5. dubna 2001

ZÁVĚR

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti ve sledovaných předmětech pozitivně ovlivňuje značný počet pedagogů s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Vedení školy svým demokratickým přístupem a schopností motivovat pracovníky vytváří optimální podmínky pro výchovně-vzdělávací práci. Účinné je organizování společných hospitací. Dílčí rezervy jsou v evaluační činnosti. Příkladnou úroveň má výchovné poradenství. Organizace školy a její informační systém jsou funkční.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti odpovídají finančním možnostem školy. Na žáky pozitivně působí vzdělávání v odborných učebnách. Prostorové podmínky, vybavení nábytkem, pomůckami a učebnicemi dosud umožňují realizaci vzdělávacího programu v plné šíři, i když jejich částečná obnova je žádoucí. Stav a efektivní využívání materiálních zdrojů vedení školy trvale sleduje.

Škola úspěšně realizuje zvolený vzdělávací program. Vyučování kladně ovlivňují osobnostní dispozice jednotlivých vyučujících. Převažuje tvořivé činnostní učení a užívání kooperativních metod, které vytvářejí příznivé podmínky pro vzájemnou spolupráci a komunikaci žáků. Učitelé zohledňují jejich individuální a vzdělávací možnosti. Účelnou motivací směřují často k dosahování kvalitních výsledků, což odráží mimo jiné i úspěšná účast v soutěžích. Významný podíl na kvalitě mají metodické orgány, jak v oblasti funkčního plánování učiva, tak i v celkové spolupráci jednotlivých pedagogů. Vzdělávání má celkově velmi dobrou úroveň.

Při komplexní inspekci v dubnu 2001 byla konstatována negativa, která souvisela zejména s důležitým nerespektováním osnov, se závadami ve vedení povinné dokumentace, s málo efektivní prací některých metodických orgánů a s nedostatky ve výuce praktických činností. Současná zjištění dokládají, že v celkové činnosti školy došlo k výrazným pozitivním změnám.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Vítová	V. Vítová v. r.
Členové týmu	RNDr. Jitka Loubová	J. Loubová v. r.
	Mgr. Jiří Vagenknecht	Jiří Vagenknecht v. r.

V Praze dne 15. ledna 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 16. ledna 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Jiří Trnka, ředitel školy

Jiří Trnka v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Arabská 683, 160 66 Praha 6. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnoticí stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy odbor školství MHMP, Učňovská 1/100, 190 00 Praha 9	2004-02-04	01 2455/03-5153
Městská část Praha 3, Havlíčkovo nám. 9, 130 85 Praha 3	2004-02-04	01 2455/03-5153

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.